



N<sup>o</sup>. 42.

Birmdeenâ 16. (28.) Dtktober

1867.

### S i a n a.

Mahjas weefs taggad 12 gaddus staigadams dauds lo peedsthojis un dauds jau redsejis un dsirdejis un warretu dikti beesu grahmatu peerastibt, kad to wiffu grubbetu isstahstibt, lo dsirdejis un lo redsejis. — Labpraht winsch ibr klaufjees us fawu draugu un lassitaju wehleschanahm un wiffu, lo labbu un isdarramu tee wehlejuschees, tur winsch naw ka-wejees, winnu wehleschanohs peepildyt. Sinnams, ka dauds wehleschanahs naw isdarramas un tadeht bij ja-astahj. To-mehr Mahjas weefs warretu wairaf gan lo sneegt faweem lassitajeem, kant til rubme buhtu. Bet no politikas un zittabm jaunahm sinahm nelo newarr astahj pallaf; un tad nu scho eestahpabs wairaf, tad preefch zittabm leetabm atkal mas ween weetas. Un tal Mahjas weefs ibr apsohlijis neween awischi sinas, bet arri zittas labbas mahzibas pahr weffelibas, lohpus, tihrumu, dabrsu un fainneeziabas-lohpschahu doht un preefchâ zelt dauds un daschadus stahstas par derrigu mahzibu un jautu saika-lawekli. Gan nu tahdas leetas Mahjas weefs ar jau ibr sneedstis papilnam ween, tomehr tas dascheem lassitajeem par mas un tee sahro wehl wairaf. Zitti apnehmuschees labpraht wairaf malfah, lai til Mahjas weef darroht leelafu, ka buhtu wairaf lo lassibt.

Schahdahm wehleschanahm newarredami pretti stahweht, effam tad nu apnehmuschees ar jaunu gaddu Mahjas weefim doht ifneddelâ peelikkumu lihds, til leelu, ka tas peelikkums schai lappai. Schinni peelikkumâ tad un itt ihpafchi dohtim lauku-lohpschanas un fainneeziabas sinas; bes tam arri smukkus stahstus un johlus, tur runnahs newis Pehters un Tschaulste, bet zitti sohbu-galki un arri zittureisejs Swingulis fawu padohmu mums ibr apsohlijis. Par to jau gahdajim, ka schis peelikkums pascham Mahjas weefim nekahdu stahdi nedarris un tas tadeht nepaliks flistaks ka lihds schim.

Schis peelikkums, kas ifneddelâ Mahjas weefim lihds ees, malfahs pa wiffu gaddu 75 sap. fudr., weenalga, woi tē pilssehtâ jeb us semmehm teel apstellehtis. Peelikkumu ipafchi neweens newarr apstelleht, bet ar Mahjas weefi kohpâ. Paschu Mahjas weefi ween bes ta peelikkuma katris marr dabhuht, kas peelikkumu negribb nemi; bet peelikkumu bes Mahjas weefa neweens nedabbuhs.

### Mahjas weefa opghadataji.

#### Wahditajs.

Cefschemmes sinas. No Pehterburgas: Derriga beedriba. Wehl no Pehterburgas: Greeku kehninsch abbrauzis.

Ahxfemmes sinas. No Ostreiku walstis: Pah konfordatu. No Italias: Pah dumpti. No Franzijas: Napoleona behdas. No Englandes: Fehneeschu bailes. No Sweedru semmes: Par agru seemu. No Konstantinopeles: Kandeeschu pagehreshana. No Ustas: Daschads nemeers. No Japanas: Kristitu waijashana. No Afrikas: Tunis walste.

No Dundangas Gylas juhrmallas: Pahr flihloncem. No Witebistas gubernijas: Silita plaushana.

Wahfemme ar faweem jaulumeem. (Beigums.) Tuffehns. Slubbinaschanas.

#### Cefschemmes sinas.

No Pehterburgas. 10tâ August deenâ 1864 Genf pilssehtâ Schweizds, Schweizru, Bahdenes, Belgeeschu, Dahau, Franzuschu, Hessen-Darmstattes, Italias, Pruhschu, Portugales, Spanias un Wirtembergas waldischanas bij nospreeduschas tahdu lilkumu, kas teem larrâ eewainoteem par leelu labhumu, jo zaur to wiffas larrâ = laseretes un larrâ-wihru spittaki teel turreti par tahdahm ehlahm, lam ar larru nekahda daffa un zaur to arri tee zilweli, kas tur kalpo, dokteri, apteekeri, pahrwalditaji, mahzitaji, winnu wesmineeki un tahs weetas eedstiwotaji, kas larrâ-slimneekem palihds, — wiffi tee

irr no karra grubtibahm swabbadi un neaistarrami. Taggad Pehterburgas krohna awise „seemeta poste“ pasluddinajuse, ka Kreemu semme arri schai teizamai beedribai peestahjusehs.

**Wehl no Pehterburgas** raksta, ka Greeku tehniisch Georgis 7ta Oktober pehz pussdeenas Bars-toje-Selo pille atreisojis. — Kopenhagenes sianas stahsta, ka winna kahjas buhschoht 27ta Oktoberi.

#### **Ahrsemmes sinnas.**

**No Chstreiku walstes.** Us to grahmatu, to 25 bislapi keiseram bij laiduschu, tam parahdiami, ka konfordatu waijagoht aistahweht un paturrht, keisers taggad sawu atbildi effoht dewis. Schi atbilde effoht til skaidra un lehnprachtiga, ka nelas tai newarroht pretti runnaht. Keisers to gan tizz, ka schee basuizas-tehwi to darrijuschu no labba prahta un ka winnu firds apstana winnus us to speeduse, bet schahs winnu dohmas wairs nesaderohht ar scheem laiteem, tur zittada gaisma pahr laudihm uslehtuse un t. pr. Lapnigi keisers teem peerahda, ka tee maldijuschees un nelikluschi wehra, kas winnu ammat. Winsch tohs aisrahdijs us to mihligu un lehnu ewangeliuma mahzibu, kam waijaga saderribu sluddinaht. Tas effoht leels stribdis, kas garrigeem tehweem nepeeklahjabs un effoht prett winnu ammatu, kad tee sajanldami speeschotees stary lauschu taishnam un pareisahm kahroschanahm un stary winnu walbineeku, jeb ohtradi faktoht, tee gribboht to labbatu padohmu isnihzinaht un usturreht tahdu eeraddumu, kas schinnis laikohs wairs nebuht nederr us labbu. Ta ka us stribdi flubbina-dama bislapu grahmata no keisera dabbujuse pelnitu bahreenu, — tur winsch teem peerahda, ka tee pahr sawu ammata warru pahrak gahjuschi, gribbedami isahrdiht to, ko patlabban zihthabs ustaisiht, prohti to walstis meeru un saderribu stary wiffahm tahm walstis tautahm. Laudis pahr to rakstu jau jo deenas nifnaki palikluschi un nemeers zehlees jo leels, kas zaur keisera atbildi teeloht atkal bihdihits pee mallas. No wiffahm puffedem pahr konfordatu brehz un neween landaga pahr to runna, bet arri grahmata us grahmatu nahloht, kas wiffas luhdschoht, lai konfordatu atzell. Preeksch pabri desmit gabdeem atpakkat, tad wehl ta warrejuschi darriht, bet taggad wairs ne un t. pr. Keisers beidschoht to bislapu grahmatu lizzis nodohht ministereem un kas nu ar konfordatu notils — lai gan wehl naw atmests — to lehti warr saprast un wiffi prahtigi laudis jau zerrejoht, ka buhschoht panahht tizzibas brihwibu un preesteru warra wairs nedrihtsteschoht eemaisitees tahdas leetas, tur waldischanai darrischana. Pallabban arri nahloht subhsibas no schihdu wezzakeem, kurru behrni bes wezzatu wehleschanas teeloht passlehti klosterohs un kristiti. Ta weens schihds Markus Radamski wahrda no Lembergas pa telegrafu atlaisch schahdu sinnu: „Manna 17 gaddus wezza meita Sahra apsgagusehs pee mannam mantahm

un eebehguse schejenes nonnu klosteri. Man nekauj pee winnas eet un patte sohda-teesa, lai gan winnas wainu atfynnuse, kamejabs wainu no klosteri isnemt, lai nonnam buhtu deesgan laika, wainu mahzihht un kristiht. Mannas behdas irr leelas un luhdsu augstu waldischanu, man palihga nahht, ka sawu behrnu warru atdabbuht.“ Sinnams, ka waldischana to gribb gan paklausiht un schibdi-nam sawu behrnu gahdaht atpakkat doht.

**No Italias.** Schinni neddetas laika pahr Italiu nahluschas daschadas sinnas. Pirmahs bij tahs, ka Franzijas keisers Napoleons bij leelijeesh: kad Italeeschi effoht tahdi nespehzigi, ka newarroht Garibalda pulkus noturreht no pahwesta semmes, tad winsch us tahm paschahm pehdahm subhtischoht sawu karra-spehku, kas lai eet us Rohmu un to aistahw. Us to Italias tehniisch tam bij atbildejis, ka, ja Napoleons pateesi ta gribbeschoht darriht, winsch papreeksch sawus karra-wihrus Rohma eelischchoht un lai tad til Franzuschu wehl prohwejoht nahht. Bij tad jau arr pa awisehm lassamas sinnas, ka no Franzijas tahdas un tahdas regimentes kahpschoht fuggohs eelscha un braukschoht us Tschiwitta-Bekkas ohstu pahwesta walste. Italias ministeru presidents Ratazzis bij us Parihsi Napoleonam tahdu sinnu laidis, ka Italias waldischana tad til warroht isdarriht, ka nelahda dumpofchanahs pahwesta walsti spehku nedabbu, kad Franzija nemaj pulka nemeisitohs un Italiai paschai schinni leeta pilnigu waku atkautu; tad wehl: Italia til tad warroht sawu Septempera norunnu pilnigi isdarriht, kad tai buhtu brihw ar sawu karra-spehku pa paschu pahwesta walsti darbotees. Sinnams, ka schahdi wahrbi tam warrenajam nepatikka un negribbedams, ka Italeeschi pahwesta walste ee-eet, tas leelijahs, sawu karra-spehku turp subhtihht — to atkal Italeeschi newarr pakaut. Bet Franzijai ar Italiu eenaidä palikt, — kas tee labbatee un tuwatee draugi bija — tas atkal ne-eet, teem waijag draudsiba palikt. Abbas walstes sawu wahrdu dewuschas un norakstijuschas, ka pahwesta walsti aistahwehs ta, ka lai no ahrenes tur nelas neteel eelscha dumpi taifihht, — un nu! kas noteel? pa tubstoscheem dumpineeti eet pahwesta walsti eelscha, bes ka Italia tohs spehtu aisturreht, lai gan til beesi rohbeschas apstahjuse. Kas tad te wainigs? Ta rahdahs, ka Italias ministeru presidents Ratazzis eesahlumä gan bij firdigs rohbeschu aistahwetahs, ka ir paschu wezzo Garibaldi lilla fanemt zeet, — bet nu tas laikam palizzis lehns un tibschu kauj dumpineekeem pahwesta walste eet eelscha. Redf sche, tad jau Ratazzis pee ta wainigs. Un kamehr nu diwas draugu walstes buhs sawa starpä fanihdetees, tad tahdu ministeri warr labbal nosweest. Un ta arr bij. Ratazzis tilka no ammata atlaisht un winna weeta eezelts Bialdinis. Nu Napoleons meerigs un sawus pulkus wairs nesubhtischoht wis us Rohmu. Bet wehlakas

finnas stabsta, ka Katassis atkal palizzis ammatà. Tahs finnas, kas pahr scho dumpofchanohs nahf no Parihses, tahs wiffas stabsta, ka dumpinee-keem klabbjotees flitti: pahwesta pawalstneeki paschi wiffas weetas teem jeltotees pretti, tohs fakaujohf un aisdjennoht pee dewita un no ta warroht redseht, ka laudis ar pahwesta un kardinatu waldischanu effoht pilnà meera un ka dumpis tiffai no ahrpuffes zaur tabdeem deenas-sagteem gribboht eespeestees eelschà. Bet tahs finnas, kas no Italias nahf, runna atkal zittadi un teiz, ka dumpinee-keem flaitlis augoht augumà un ka no pascha pahwesta schandareem daschi pulki peebeedrojotees dumpinee-keem barreem klabbt. Tad wehl, ka grahmatas, kam daudj tuhstoschi pahwesta pawalstneeki parastijufchees, nahktoht pee Italias kehnina, kas luhdsoht, lai jel kehninsch ar sawu karra-spehfu pahwesta semmes un pilsehtas apsehschoht. — Garibaldeeschi, kam masjós pulkós ne = eijoht til labbi, taggad taifotees leelàs karra-regimentès pa tuhstoscheem lohpa un tad eeschoht drohschi us Rohmu. Ka schahdi karra-pulki no wehja wis nedsihwo, to katriis warr saprast, bet kur tee to wiffu dabbu? Woi pahrtikka un eerohtschi no gaisa nokriht? Tè tal warr saprast, ka wiffa Stalia us to puffi stahw, lai gan winnas waldischana sawa aiskihlata gohda wahrda labbad to nedrihst. Ir no Spanias nahktoht dumpinee-keem palihgi un tee teifuschi, ka wehl daudsi zitti nahfschoht pakkat. Zittas finnas arri to stabsta, ka Garibaldis pa wiffem waktneeeem nebehdadams ar kahdu Amerikaneeschu fuggi effoht no Kapreras fallas isbehdjís un dewees pasleppen pee sawa darba, jo ir tur sawa zeetumà buhdams winsch dumpinee-keem arween sfubbinajis, lai til neatlaischotees — waijagohf mehrki panahft. Teiz arr, ka pahwesta karra-pulku waddoni zittus dumpinee-keem, to notweh-rusch, tuhlin liffusch, noschaut. — Ka pahwests ar sawu karra-spehfu nelo newarroht isdarriht, to wiffi falka, jo tam til 4000 wihru ween effoht un pahwests netaf tohs ne = effoht usflattijeem, kad tee kahdu deen Watikana pillei garram mascheerejusch. La ihstena dseesma, to wiffi Staleeschi taggad dseeb, irr un paleel ta: Rohmai taggad waijagohf par Italias galwas-pilsehtu palikt. Wiffas pilsehtas taifotees komitejas un wiffi faleekoht naudu un zittas waijadfibas preefsch dumpinee-keem. Tahdi, kas pahwesta walstès dsimmusch, no kehnina deenesta at-stabjotees un eijoht dumpinee-keem pulkós eelschà. Dumpinee-keem pulki isdeenas eijoht wairumà un Italias waldischana woi gribboht woi negribboht, til-schoht kà ar straumi lihds aistrauta us Rohmu, — jeb ta saudeschoht sawu waldischanas warru, kad wiffat tautai pretti turreeschotees. Buhchoht ar reisi winneem jaet pahr robbeschu un kad jau weenreis Rohmà buhschoht eelschà, tad buhschoht ar pahwestu derreht un tam winna buhschanu un weetu apsohliht un noteikt til labbu kà ween eespehjam, lai til

tas paleel pee sawa garriga ammata ween. Bet to swehtais tehw un to Franzija us to atbildehs, — to til nahlams laifs israhdihs.

**No Franzijas.** Franzijas keisera Napoleona III. warra arween leekahs us leiju slihdohf. Wehl tas weenigs winna ihstais draugs un palihgs, us to atkal gribbeja atspeestees, ministeris Fulds ahtri nomirris. Kur nu to gudrako un labbako padohmu dabbut? Tas bij wihrs, kas padohmu finnaja katra leeta, bet nu? Maisse irr tur warren dahrga un nau-das bads. Leels pulks naudas palizzis Metsta to ir paschi darba-laudis us paschas waldischanas appalwofchanu leenejusch, bet nu tee kihu-papihri nelo negeld, par fimts rublu papihri neweens grafft negribb ismaksahft. Keisers nesenn laudihm sohlijis schahdas un tahdas brihwibas, bet wehl neta naw dewis. Keisers schahis pretti kauschu prabtam un leekeem eemuffinatajeem klausdams, ar Wahjemmi nihstees, taifidamees us karru un nu til tabtu schai leeta eebriiddis, ka ar gohdu newarr tift ne us preefschu, ne atpakkat. Nupat atkal gandrihs fanihjis ar Staliu, ka ir tur karschs warr iszeltees. Laudis pa Parihsi un pa wiffu Franziju til nemeerigi, ka netaf nesinn, kas buhs kas nebuhs, jo Napoleons pats nesinn, woi negribb isfazzihf, woi gribb pee meera palikt, jeb ar kahdu kaiminu pluhstees. Winsch naw schobrihd' laiku labbi wehra lizzis — laifs winnu pahrscheidsis un pee tahda kauschu nemeera drihs warr winnam pascham iseet — flitti.

**No Englandes.** Is Londones raksta, ka Fehneeschu bailes taggad ir paschas augstakahs kahrtas laudis effoht aigrabbuschas. Agrakós gab-dós, kad kehnineene ar saweem peederrigeem pa waf-saru dsihwojuse Balmoral muischà, tuweja pilsehtina winnai par drohschibu stahwejusch, kahdi karra-wihru pulki. Behzat kehnineene f ohs fargus wairs ne-effoht pogehejuse un dsihwojuse tapat deesgan meerigi. Domehr taggad, kad Fehneesch, til peepefschi schur un tur uskliht, atkal pawehlehts peenah-kamus waktneekus kehnineenes tumumà stelleht.

**No Sweedru semmes** raksta, ka tur tabla-kajás gubernijás laudihm usgahjis leels truhfums un bads zaur to, ka flitta waffara bijuse un wiff flitti pa audsis. Seema tur jau pahrnahfufe tahda, ka pa jubru wairs newareschoht nelo peewest, sneegs daschà weeta jau effoht labbi dsitsch un kad kahdus grabdus falschoht, tad buhschoht wiffi uhdeni zeel. Pahr truhkuma nowehrschanu teekoht stipri gahdabts ar dahwanu salassichanu un patte kehnina familija ar scho mihlestibas darbu publjotees bes mitte-schanas.

**No Konstantinoweles** raksta: Turku leelwe-firs no Ciropas leelwalbineeku loisuteem pawaddihts, Kandija dumpinee-keem galwineekus jautajis, to schee ihsten pagebroht? Tee tam tad atbildejusch, ka winni pagebroht, lai Kandiju saweeno ar Greku walsti.

**No Asias.** Is Bombai pilsehtas raksta, ka

Bombajas waldischana effoht usnehmufehs turrenes larra-pullus prett Abiffiniju waddiht. Keisers Teodors negribboht zeetumneelus agrat laist wakkâ, kamehr ar warru to pee tam speedischoht. — Perseefchi effoht Heratu un Kreemi Karfchi winn'pufs Dfus uppes apfehdufchi. Bolharas fehniasch effoht aisbehdsis no fawas walsts us zittu weetu un no turrenes buhschoht ar Kreeweem farunnatees.

**No Japanas.** No turrenes tahda sinna nahfufe, ka jaunais Tairuns jeb laizigs walbineeks Stotsbaschi no walbineeka gohda effoht atteizees un to atwehlejis fawam jaunakam brahlim Dwari. Winnu us to effoht speeduse to leelmannu pahrmeschana un spihitiba tadeht, ka winsch abrsennee-keem til dauds labbama un brihwibas noweblejis.

No agratahm sinnaahm jau effam dsirdejuschi, ka Japaneeschi fawas semmes laudihm newehl kristigu tizzibu peenemt. Bet, ka taggad useets, wehl no tahm preefsch 200 gaddeem iswaijatahm kristigahm draudsehm kahds masums effoht te atraddees, kas fleppeni fawn kristigu tizzibu kohpuschi. Schee taggad redsedami, ka waldischana swefchineekeem te wehlejuse pehz fawas tizzibas waffigi dsihwoht, arr'eedohmajufchees, ka nu nelas nekaiteschoht, gaifmâ nahkt un tadeht waldischanu luhgufchi, lai nu winneem arri wehloht kauschu preefschâ fawu tizzibu apleezinacht. Bet kas to dohs! Wezzais lilkums, kas kristigu tizzibu pee nahmes-fohda Japaneescheem aisleeds, wehl pastahw spehla. Tee paschi wihrini, kas toreis wezzôs laikôs kristigai tizzibai to isdelde-schanas fohgu uskrahwufchi, tee Jesuitti, tee arri taggad Franzuscheem lihds bij eewilufchees Japanâ, pee Giropeescheem buht par fohlmestereem un par wallodu tulkeem. Un lai nu gan tee labbi sinn, ka naw brihw Japaneescheem kristigu tizzibu mahzihht til ilgi, kamehr wehl tas wezs lilkums spehla pastahw, tomehr tee newarreja nozeestees, to lilkumu pahrkahpt un fawas bandas dsiht. Bet kas tad nu teem no ta par augteem? Dabbujufchi to pawehleschanu, ka teem buhs tuhlin no semmes aiseet prohjam. Gan nu Franzuschu konsulis un admiralis schai pawehleschanai stihwejotees pretti, tomehr mas tizz, ka to lihdseschoht. Teiz arr, ka dands Japaneeschu kristitee jau effoht fawas tizzibas deht ar nahwi noteefati, bet ihsti wehl nesinn, woi teefa; zeetumâ gan effoht pasaul' dauds eelikti. Pee Englandes konsula Nangasaki pilssehtâ deenejuse jauna Japaneeete, kas bijuse kristita un winnas mahte arr kristita. Mahtes paganiski laimini to bahrgi draudjuschi, ka schee buhs winnas mahju nopohstihht, ja ta no kristigas tizzibas neatstahschotees. Meitene pahr to bij scheslojufehs pee fawa deenesta kunga un tas Japaneeschu waldischanai par to usgahjis, lai meeru gahda wezzenei. Japaneeschu teefas to pagehreschanu nehmuufschas par faunu un ta tad waijasehana eefahufehs.

**No Afrikas.** Tunis walsts walbineeks jeb

Bei pastrahdajis warras-darbu. Winsch lizzis trihs generatus fanemt zeet, tadeht, ka tee bijufchi draugi winna brahlim, kas us dumpi pazehlees. Diwus tuhlin preefsch fawahm azzihm lizzis noschnaucht, no kurreem weens bijis winna pascha schwahgeris; bet kad treschais atfauzees, ka winsch effoht dsimmis Alschireets, Franzijas pawalstneeks, tad to dsihwu aisdffinnis no semmes, — bet wiffas mantas tam atnehmis.

**No Dundangas Gipfas juhrmallas.** Ta pirma bahrga ruddena wehtra, kas 22trâ Augustâ ar kruffu un leetu plohsjahs, mums weenu labbu laiwineeku, Kahrlî Lakschewizu ar winna palihgu Kahrlî Hirschfeldu un wiffu laiwu bahrgôs juh-ras wilnôs nogremdinaja. Bija labs, pallausigs un ustizzams wihrs un mudrs laiwineeks, kas arween braukaja no Gipfas us Rihgu un atkal atpakkat, gan kauschu, gan muifchas prezzes un waijadstbas waddidams. Warrejam ar winnu fuhtihht us pilsatu, kas bija un tur winsch atkal wiffu isdarrija un nopirka, fo ween tam paluhdsam. Tadeht wiffi pasihstami winnu gauschi noscheblo. Arri scho waf-faru winsch jau daschas reises us Rihgu bija brauzis un ar Deewa palihgu laimigi atkal pahrbrauzis. To neddeku no 14 lihds 19 August winsch bija mahjâs, tafjahs katru deenu us Rihgu braukt, bet it ka winnam nebuhtu wehlehts, newarreja fataifitees. Kad peektdeen un festdeen zitti winnu flubbinajufchi braukt, tadeht ka laiks un wehisch labs, tad winsch atteizis, ka arween pa swehtdeenu us juh-ras bijis, gribboht arri kahdu swehtdeen mahjâs palikt un basnizâ eet, braufschohht pehz basnizas laika. Bet ir tas nenotikka un kartuppetu un zittu leetu eelahdeschanu deht wehl bija japaleet lihds pirmdeenas waktaram un faulei semme eijohht tiklat aisbrauzâ. Juhra gan jau rahdijahs stipra; bet bija labs zekka wehisch un tee dohmaja, kad ta labbi ees tad riht agri buhsim Rihgâ. Bet, zil tuwu dsihwes gals jau klastu, to neweens zilwels sinnacht mahkt; kurfch isprast warr ta kunga prahtu! Laiks eet un nahwe nahzin nahkt! Wehisch palikka arween par wehtru, juhra nemeerigaka un ohtreeneas rihtâ (22trâ August) fazehlahs warren bahrgs gais ar wehtru, kruffu un leetu. Lihds paschu Bilderlina muifschu, kas wairs naw tahkt no stansta, noskrehjufchi, wairs newarrejufchi laiwu walbihht, to eelaidufchi tai juh-ras lihlmâ un wiffu deenu tur laiwalehlfufe pee enkura. Pret wallaru leetus un kruffa leelus wilnus gan nosittufchi, un arri wehtras bahrgumu ta noturrejufchi, ka warrejufchi enkuri uswiltt un braukt. Bet Deews teem nebija kahwis dau-gawâ eefschâ tilt. Wehtra un juhra atkal ta fazehlahs, ka pulsten septinôs wallarâ, laiwu turpat atpakkat attreeja. Tad weens bahrgs wilnis fazehlis laiwâs pakkatas gallu us augfchu — to bahdes weeft no mallas redsejufchi un arri dsirdejuschi, ka

weens no laiwās trihsreis eekleedsees: „Al mans Jesus! glahbeet, glahbeet!“ un tad palizzis kluffu. Bahdes kungi gan sohlijuschī maksu, lai lahdi turp brauktu, bet laiwās tur nebijuschas pee rohkas un juhra wāren breefmiga un tā palizzis. Laj Deews winneem schehligš! Wakkara tumschums usnahjis, tā fa no laiwās nefas wairs nebijis redsams. Dhtrā rihtā pulksten pufs dewindš sehns prett Melluscheem gar juhmallu eedams, eeraug lihki uhdeni, dohd zeemā sinu, laudis sanahk, lihki sanemm un apkohpj. Irr Lalschewiza lihkis. (Ta palihga lihkis wehl ne lihds scho deen' nekur naw mannihtš.) Lalschewiza raddineels, arri Giptas laiwineels, Mihgā to dabjujis dsirdeht, tur wissu istaišija, kas bija waijadsigs un lihki gohdigi paglabaja Affareeschu kappōs pee Melluscheem tai 29tā Augustā. Laj duss Deewa meerā wairs netrauehts no nekahdahm pafaules wehtrahm, nedš behdu-juhras wilneem. G. D.

**No Witebskas gubernijas.** Welisches kreise tai 14tā un 15tā September sneegš fasnidsis tahds, fa ausas un meeschi, kas wehl us tihroma, arschinu dsikli sneegā paliktuschī un semneekem isnihzinaja wissu zerribu us labbu waffarajas plauschānu, kad jau seemas labbiba pohstā gahjuse.

### **Wahzsemme ar faweem jaukumeem.**

(Statt. Nr. 38. Beigums.)

No Leipzigas laidamees us Drehsdeni un palikkam tē lahdas feschas deenas. Pirmā deenā apskattijam pilssehtu no ahrpuffes. Drehsdene irr ittin smukka pilssehta, tur Elbes uppe zauri tell; pilssehtai irr brihnum smukki leeli un pehz jaunās mohdes taifiti nammi, fehnina pillei pretti irr leels dahrs ar wissadeem sweschas semmes lohkeem pildihš. Tee sweschas semmes lohki teel eeksch leeseem kubuleem audsinati un ar sprizzedamu uhdeni, kas no semmes zaur skunstigu eerikteschānu lihds peejahm affihm augstu dohdahs, aplaistiti. Stahbu widdū irr leels ismuhrehts dihtis ar wissadu sortu siwim; dihtis to gaisā usdsihtu uhdeni atkal sanemm. Elbes uppes mallā irr trihs affes augstu usmuhrehts plazzis, ko par Brillische Terasse fauz. Us scha platscha irr dahrs eerikteshts, dahra widdū irr leela mahja ar stikla juntu; schinni mahjā iflatru wakkaru musikanti spehle un tē arri warr wissadus ehbeenus un dschreenus dabbuht. Kad schē uskappam, tad warrejam pah wissu Drehsdeni tahlu jo tahlu redseht un fatru zilweku, kas no weenas puffes pilssehtai us dhtru gahja, apluhloht, jo tas tilts pahr uppi turpat bij pahrmuhrehts. — Dhtrā deenā apluhlojam to mahju, tur wezzu laiku leetas teel usglabbatas: tē irr no Egipteeschu laikeem par peeminneschānu gipsā isleeki zilweki, wezzu laiku skunstneeki, karrotaji un t. pr. Tad wehl irr drehbē eetihti diwi lihki, ko par mumien fauz; tee jau irr diwi tuhstoschus gaddus wezzi. Tur arri warr re-

dsieht wissadas wezzu laiku naudas sortes, grebsenus, karrarikhkus un wappenus. Tanni paschā mahjā irr frohna-mantineela gramatu krahjums. Pehzai nahzam zittā weetā, tur wissadas skunstes leetas, dahrgi dimanta afmini, zittreisejo tehninu frohni un gohdasihmes bij redsamas. — Mums arri tikla rahditas diwas mafas no pehrlehm un elewantu kaula taifitas kastites, ko Kreewu Keisers Pehters tas Birmais taifijis. Pehz tam rahdija weenu lohki skunstigu pulksteni, kas weenadi bes lahdas uswillschānas gahja; zaur weenu pedderi teel weena skruhwe greešta, ta greešdamahs skruhwe nemm fawās genges weenu bumbi lihdsi; kad bumba jau bij augscham, tad ta us reisi kitta semmē us tahs pedderes, kas zaur fawu spehku to bumbu us augschu greeša; zaur scho spehreenu dabjuja peddere atkal jaunu spehku, bumbu no jauna us augschu greešt un t. pr.

Wehlati aisgahjam us Salschu semmes Schweizi. No pilssehtas iseedami eeraudstijam leelu pulku kauschu pee kreposteem, t. i. zeetumeem, strahdajohht, jo kreposti tikla us Pruhschu pawehleschānu un par Pruhschu maksu taifiti. Tee strahdneeki bij wissi no Berlines, lihds lahdu 3000 wihru, kas scheitan appatsch Pruhschu karroga stanstes darbus strahdaja. Pruhschī tadeht warreja pawehleht, fa Salschu tehnisch bij us Austreeschu semmi aisbehdsis.

No pilssehtas tahlatu tikluschī apskattijam tohs baggati augtu pilnus laukus, par ko bij ko preezatees; zil jauki kartuppeti, meeschi un kweeschi tur stahweja! tē wissas zekmallas ar poheteem kirscheem un ziteem auglu-lohkeem nostahditas. Bekmallā plahwa lahds wezzihts waffaras kweeschus; es prafstju, ar ko winsch fawu semmi kuhdo un lahbus augtus mihtj; tad winsch atbideja: „Es no scha leelzeffa diwreis par gaddu no mallahm to maurina jahli ar schkippele nogruhschu un tad ar kurwi schē us manna gabbala pahrneffu; tee irr tee labbaee kuhdi; tad es sehju kweeschus, dehtu kartuppekus un tā redseet, nau flitti auguschī. Ufas tur mas teel sehtas un linni gandrihs nemas; tee tur ne-isdohdahs. Bil gudri Deews irr eeriktesis! Kad Wahzsemme linni augtu, tad mums scheitan buhtu ja-issputt un newarretu dsihwoht. Bet kamehr zittur linni ne-augs un mehs par faweem labbu zennu nemsim, dsihwosim tapat tā Wahzsemme. Tā mehs lihds Salschu Schweizei nonahzam un gribbejam to zeetumu Kenigsstein apmekleht, bet netikkam eekschā; jo tur wehl bij Salschu karraspehks, kas Pruhscheem nepadewahs un neweenu sweschneeku turwumā nelaida. No tahleenes apskattidami, apluhlojam zittās weetas jaukus dabbas brihnumus, augstus stahwus klints kalnus, leelus talnu pazerrus un zaurumus; weenu tahdu zaurumu tur fauz par Kuhstall, latwisli gohwu-kuhts. Schi gohwu-kuhts irr lohki apbrihnojama; winna eet leelam augstam kalnam zauri, wirsi semme faect lohpa un appatschā ta leela alla us wissadeem stuhreem isballahs,

tur agral tarra-lailä laudis daudsreis ar wisseem lohpeem sawu dschwibu glahbuschi, tapeh; arri warrbuht scho allu sawz par gohwu-luhti. Labbi isstai-gajuschees, brauzam us Pirnas pilssehtu, kas Elbe uppes mallä irr, un no turrenes atpallat us Drehsdeni.

Muhsu zetsch nu gabja us Berlini. Mums gad-dijahs tolait Berlinē buht, tad Pruhshi ar Austreescheem meeru derreja; tad arri wiffa Berlinē fataisijahs, kehniau, krohna-mantineeku, Bismarku un daudj zittus leelus tarra-waddonus fanemt. Wiffur tilka gohdamahrti taifiti un daudj, daudj krohni wihti; tai sagaidamā deenā jau no rihta agri us wiffahm eelahm un stuhreem leeli un mafi tarrogi plehwinajabs. Berlinē eedshwotaji ftrehja par laklu un galwu, newarredami walkaru sagaidiht, jo ifkatis sinnaia, zil fwarriega ta deena bij; zil laimigi wiss tas karsch Pruhscheem isdeweess. Bij ko brihnitees; lai gan daudseem behdas usbruffa, jo dascham dehs, brahlis un wihrs us tarra-lauka palikka, bet tikpat sawu kehniau un tarra-leelungus fanehma preezigi un gamiledami; tarra-weddejeem par gohdu wiffa pilssehta weenās raibās uggunis mirdseja un wiffas eelas no laudim pilnas audseja. Tilka arri ta Austreeschu tarra-lunga Benedeka bilde apfahrt neffata un turflaht isfauhts: „Benedek, brauz mahjās! Mahjās tewim patihl labbak, nelā us tarra-lauka!“ Daudj smeekli tilka tai deenā taifiti prett teem waldneeseem, kas ar Pruhscheem tarrodami, bij uswarreti. Pulksten desmitōs atbrauzä kehniensch ar saweem tarra-leelungeem un tilka ar „urrah“ fanemti. — Dhtrā walkarā kehniensch lihds ar tarra-waddoneem tilka teateri sagaiditi un ar weenu preefch tam isdohmatu marschu fanemti; dseesmu dseedaja lahdi dewindesmit mahziti dseedataji us wairaf bassim. Wisspehdigi teaterē tilka rahdihits pilnigs tarra-spehls jeb lehgeris. Rahjineeki, jachtneeki un leelee gabbali. Schi israhdischana bij nemta no ta pascha pabeigta tarra un tilka nosaukta par Schlesijas lehgeri.

Berlinē tā Pruhschu kehniau galwas-pilssehta irr ittin leela un gauscham smukka ar leeleem augsteem nammeem un plattahm eelahm. Tē dschwō daudj skunstneeku un gudri augsti mahziti wihti. Arri leela andele teel dsichta ar wiffahm pasaulēs dalkahm. Berlinē irr septini teateri; eeksch zitteem teatereem arri preefch nabbageem laudim teel skunste un gudriba mahzita par lehtu maksu. Tur arri irr daudj un wiffadi fabriki, tur skunstes leetas teel taifitas. — Leela uppe tur nau redjama, bet tē atraddisi leelus israktus un ismuhretus grahwus jeb kanalus, kas leelu nauu maksu. Schinnis kanatōs ubdens teel no tableenes eelaihts un laimas ar wiffadahm prezzehm un leetahm schur un tur peld.

Par Berlini irr daudj ko rakstih, bet leela pufse no muhsu lassitajeem jau sinnabs zaur Mahjas weesi, tadeht wehl til teilschu lahdu wahrdu par Wahjsemmi. Kas stoblas irr baudijs un winnam

warrbuht tildaudj atleef, ta warr lahdas neddekas Wahjsemmi apmelleht, tad irr gan wehrts. Bet Wahjsemmes apmellehtajs wiffur to jauku selta mahzibu smeltees: „Bes tilkuschas un muddigas strahdaschanas it nekur zeppefchi muttē neleen; jo wairaf gohdigi un uszihrtigi strahda, jo labbak eet ifkatram un wiffat tautai.“

Tā nu dauj mas sawu wesselibu atdabbujis, dewamees ar sawu draugu tai 20tā August 1866tā gaddā ar Deewa palihgu us Kreewu semmi atpallat, tur no raddeem un draugeem mihti fanemti tilkam un taggad winnu starpā dschwōjam.

Dhdsenē, tanni 2trā Merz 1867.

J. Salling.

Schi Wahjsemmes jautumu aprastitajs, lai gan wesselibas deht nelo nebij taupijs, tomehr drihs panahjis to, kas mums wisseem wehl preefchā, prohti, to nahwi; jo peh; pussohtr-gaddu zeeschanahm winnu 15tā Juni f. g. guldinajam dseltrā semmes klehpi Beetolwes kapsehta, — tur lai dus; faldi, kamehr attal satiffimees tai ihsta tehwasemmē.

J— S—ng.

## T u f f e h n s.

### I.

Pasaules stahstus lassidamam un eewehrodamam, daschdaschadas bilde preefch azzim stahjabs, gan lohti reebigas, gan lohti patihfamas. Par wiffahm reebigala irr ta bilde, tad zilweks zilwele, brablis brabli, wehrdsina un gandrihs lohpu lahrtā eegrubsch, lai gan wehrdsinabhts zilweks peh; tahs paschas Deewa lihdsibas raddihts tā tas wehrdsinatajs. Tahdu breesmigu wehrdsinaschanas darbu ihpaschi baltee zilweki pee melleem brabteem padarrijschi. Par wiffahm jautala atkal irr ta bilde, tad no pascheem wehrdsinateem, tumfibā eegrubsteem, meesas un garra peh; nonihfuschem zilwekem tahdi wihti isjettahs tā Mobsus, kas ar Deewa paligu sawu brabtu kēdes atraisa. Tahds atraisitajs arri bij Tuffehns, tas wihrs, par ko taggad gribbu stahstih. Kam wehrgu buhschana reebiga un kas tahdu wehrgu kehdu atraisitaju mah; zeeniht, tam firds stipral' pulstehs, scho pateesigo notilkumu lassoh.

Domingo falla peeder pee Widdus. Amerikas un irr 1370 kwadrat jubdēs leela. Gedshwotaju tai irr lahdi 800,000. Isghajuscha gaddu simtēna gallā schi falla peederreja Frantscheem. Tuffehna lailā tas leels dumpis bij Franzijā, tas dumpis, kurrā Frantschi ar nahwi noteesaja sawu labbo, mihtstirdigo un Frantschu tautu no firds mihtodamo kehniu Luddi XVI. un winna laulato draugu, to kehnineeni Mariju Antohnetti. Schi skaihta kehni- ne bij slawenas Austrijas keisarenes Marijas Te- resijas meita un slawena Austrijas keisara Sahsepa mahsa. Dumpineeki Franziju papreefch istaisija par brihwalsti, kamehr Napoleons I. palikka par Franzijas keisaru. Ap scho laiku un jau agral' Frantschi

Domingo fallà bij tee fungi un melli zilweti, nehgeri, winneem bij par wehrgeem. Daschi retti fungi wehrigus gan labbi turreja, bet tas leelums nabbaga nehgerus breefmigi misoja un bendeja, tà la Domingo fallas nehgerem daudf flittal' klabhjabs ne tà Sfraakta behrneem Egiptè.

Ap scho laiku, tad spaiditu nehgeru nopuhfchanas pazehlahs debbesis, 1745tà gaddà, peedsimma Tuffehns Domingo fallà tà wehrigs. Ta muischà, kur peedsimma, peederreja grabfam Noè. Grabfs pats tè nedfihwoja, bet wianna weetneeks Libertas wahrda. Schis jaunpeedsimmis nehgeru puifenihfs bija tas no Deewa isredsehts nehgeru atraifitajs un pestitajs. Tuffehnam nebij wis tas labbums tà Mobsom. Wiasch netikka wis til smalli audsinahfs, mahzihts un floblahfs tà Amrama un Folebetes dehs. Tuffehns usauga tà laikam wehrigu behrns bes kahdas mahzifchanas un floblahfchanas. Til ween tas wiannam tilka mahzihts, fa no kunga jabihstahs, no kunga, kas pehz wehrigu liffumeem wehrigu katru reis warreja kult jeb nokaut. Kà jaunellis Tuffehns sawa kunga gannamus pulkus gannija. Bet jau tà gannehns wianna dwehsele kahroja pehz sinnafehannahm un mahzibahm. Schi kahroschana bija til warrena un spehzigà, fa Tuffehns bes kahda flobhmeistara mahzijahs lassihf un rakstihf. Kad to bija ismahzijeas, tad no kunga bibliotekas jeb grahmatu krahjuma sewim grahmatas gabdaja un zaur tahdu lassifchjanu un studeerefehjanu garrigi tà peeauga, fa neween zitti wehrgi ar gohdbihjafchjanu us wiannu flattijahs, bet fa arri Libertas kungs to nabbago wehrigu fahla zeenihf. So schis kungs nepeederreja wis pee teem dihratajeem, bet prett nehgerem arween labs, taisns un mihligs isturrejahs. Libertas Tuffehnu atpestija no lauka darba, kas karstàs semmes puffes aplam smags irr un to zehla par kutscheri. Tuffehnam zaur to neween labba istifschana bija, bet wiannam nu arri wairaf atlikka waktas, grahmatas lassihf un studeereht.

Pateiziba irr brihwneeka tilkums. Pateizibu pee wehrgeem parwetti mellefi un fa wehrigs nepateizigs, par to arri newarr brihnitees. Bet Tuffehns, lai gan wehrigs, tomehr bij pateiigs. Sawu pateizibu wiasch sawam kungam wehla' baggatigi parahdija, kad karsch iszehlahs starp nehgerem un starp wiannu misotajeem. Tuffehnam prahfà nenahja, pee kunga atreebtees, tà daudf nehgeru darrija. Tuffehns turpretti, par sawu paschu dsihwibu nebehdadams, sawu kungu isglahba no dumpineeku naggeem. Un kad zittahrtejs kutscheris ar laiku pee gandrihs tehniina gohda tilka, tad sawu wezzo kungu tà apgabdaja, fa Libertas bes kahdas behdas pilniba sawu wezzumu warreja nodfihwoht.

Tuffehns bij wehrigs. Gruhts, nepanessams liltens. Dascham labbam wehrgam scho flobgu nefscht firds palikka ruhktuma un flobhuma pilna prett Deewu un prett zilweeem. Tuffehna firds turpretti

bij mihlestitbas un laipnibas pilna, ir prett pascheem neprahfgeem raddijumeem. Sirgus Tuffehns ihpaschi mihtoja un tohs bes nekahdeem sitteeneem, ar tihru lehnprahfibu un mihlestitibu til smalli mahzeja dihdihf, fa teescham bij jabrihnahs. Ar saweem gannameem lohpeem wiasch runnaja ar azzim mesdams. Kats lohpiasch ganna wallobu fapratka, kats to pasinna un mihtoja. Kad kahds lohps wahfisch palikka, tad Tuffehns to smalli aplohpa. To wiasch nemas newarreja eeraudfihf, fa zitti wehrgi lohpinus kuhla. Tas notikka neretti tad, kad wehrgi paschi kuhleenus bij dabbujuschì. Wiani tad tà tà atreebdamees sawas dusmas islaida pee lohpeem. Kad Tuffehns to redseja, tad warren tohti apfsaitahs. 25 gaddus wezs buhdams Tuffehns seewu nehma un pilnigà meerà un laimè ar sawu laulato draugu dsihwoja. Libertas Tuffehnam arween wairaf brihwlaika wehleja, tà fa Tuffehns zaur studeerefehjanu arween gudraks un gudraks palikka. Wiasch arri fadraudsejahs ar kahdeem preestereem no kurreem wehl wairaf' klahf mahzijahs.

Tuffehna mihtaka grahmata bija Epikteta grahmata. Schi grahmata sinna dohd par weenu Rohmneeku wehrigu, Epiktets wahrda, kas warren lehnprahfigns bija un nekad dusmigs nepalikka. Weenreis kungs Epiktetu fitta us kahju. Epiktets fazzija: „Tu tà fisdams mannim drihs kahju warri fadraggahf.“ Kungs palikka jo kauns un jo stipraf' us wehrga kahju fitta, kamehr to teescham fadraggaja. Epiktets ne kahdeja, ne blahwa, ne kaunajahs, bet ar lehnprahfibu fazzija: „Wai tewim to ne-esmu papreefsch fazzijas? Nu tewim pascham ta fahde janess.“ Un sinnaams, kad wehrgam jeb firsam kahja fadraggata, tad kungam ta fahde.

Scha Epikteta preefschfihmei Tuffehns paktadfsinnahs. Bet arri ar zittahm gudribas grahmatahm schis sawads kutscheris darbojahs, ihpaschi ar tahdahm grahmatahm, no furrahm farra wefchanas un waldfchanas flunsti warreja mahzitees. Wiannam laikam jau kahda jausma bija, fa sawai spaiditai tantai weenreis palifschohf par farra waddonu un par walbineeku. Tahda wihse Tuffehna gars peeauga gudribas un arri wianna eeraschaf, wianna ahrija isturrefehana jo deenas palikka smalkaka. Wiasch neisturrejahs wis tà wehrigs jeb tà kutscheris, bet tà brihwneeks un kungs.

Tà Tuffehns ar sawu paschu spehtu israhwahs tà falkohf is wehrdsibas un tumfibas dubteem, kur tee baltee wiannu tapat tà tohs zittus nehgerus tihfcham bij eegrubduschì.

(Us preefschu beigums.)

Lihf 13ta Oktober pee Mhgas amahlfuschì 1859 fuggt un atgahjuschì 1733 fuggt.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

### Sluddinafchanas.

No krohna Prawingu pagasta waldischanas teel wiissi tee, pee minneta pagasta peederrigi un ahryuſs ta paſcha diſhwodami lohzeſſi zur ſcho fluddinafchanu uſaizinati, lai wiſſi wiſſwehlaſi lihdſ 5ta Nowembara deenai 1867ta g. ſawas, la arriſſan to ſaweju kruſtamas - ſihmes pehz ceralſtiſchanas pagasta - rullös ſcheytan peenes un ſawas nobohſchanas allihſſina, jo zittadi ar teem pahrlahpejem wehlaſi pehz liſſumeem klühſ darrihtſ; turklaht wehl peeminnehtſ tohy, ta ta deena turrä ſchi waldischana wiſſas ſawas peenahlamas darriſchanaſ Slampes pagasta - teeſas nammä iſpilda, — ſaträ nebbela ta feſtdeena irr. Slampes pagasta - teeſas nammä, tanni 5tä Ottoberi 1867.

3  
Pagasta - wezzafais Kriſch Kundſing.  
[No 104.] Paq. ſtrihw. Koſenowſky.



### Engliſch uſchannu deegu magafihne



pee ſiwes,

Mihgä, kalku - relä, netahl no rahtuſcha par labbai rohtai, tur us durwim redſams

### Englautes walſſs ſihne

un diwas glaſſſchu laſies ar prohwehm, warr dabbubi:

Neballinatſ no Amerikas bohmwillas engliſchu wehrptus deegus

par pattu N<sup>o</sup> 24 — 30 — 40

Mellohs, bruhoſhs un

pellchtohs 9 „ 9 „ 50 „ 10 „ 15 „

Sillohs 10 „ 10 „ 50 „ 11 „ 15 „

Par mahrzinu N<sup>o</sup> 24 — 30 — 40

Neballinatohs 80 l. 85 l. 90 l.

Mellohs, bruhoſhs un

pellchtohs 85 „ 90 „ 95 „

Sillohs 1 r. — 1 r. 5 l. 1 r. 10 l.

Katram pirzejam apgalweſchannu dohdam lihdſ.

Bohmwillas ſchlettinatas auſchamas, la arri ſekku - diſſas, daſchadi watti un t. pr., no manna fabrika pahrdohdu ſawa bohde Mihgä, kalku - eelä, tai nammä, tam Nr. 15 us bohdes durwim ſtahw, par to lehtalo fabrika tirgu, ta la taggad neballinatſi deedſſini

tee N<sup>o</sup> 20, N<sup>o</sup> 30, N<sup>o</sup> 40

tit 6 rub. 95 l. 7 rub. 65 l. 8 rub. 35 l.

par pattu malſa.

Pirzejem galwoju, la nummuru pahrmihſchanaſ, diſſu ſlazſſinaſchanaſ un ſwarru nohnappinaſchanaſ nenoteel

Theodor Pnylan.

### Par wehrä liſſchannu.



Las paſſiſtams Hollan - deeſchu peena - pulweris

attal irr dabbujams pee

Alfred Buſch (Hach)

pehmju - un apteela - prezzu - bohde.

Drillehtſ pee biſſchu - un grahmatu - drillehtajä Ernst Plates, Mihgä, pee Peſtera - baſnizias.

## J. C. Schwenn

jaunusbuhwehts



## damp = fabrikis,

Kur dſelſi taifa

un kaſ atrohdaſs Soſſjen - muſſſchä pee  
Itſchillies,

uſteiz ſawu labbu un mihtſu kaſſam  
dſelſi ſchahdä wiſſe:

raggawu dſelſi, ritteku dſelſi, dſirnamu (ſudmallu) dſelſi, □ dſelſi, ſchetrkan - tigu, ſtangu dſelſi no daſchadu reſnuma un g.zrruma, paſſawu dſelſi, nedrei - jatas wahga aſſis, lemmeſchus no wiſſada leeluma, pormu dſelſi, par 18 1/2 rub. f. un bohde Mihgä, leelä Rehnin - eelä Nr. 14, par 19 rub. ſudr. Dreijatas dſelſu - aſſis ar dſelſu un miſſina leetabm buſſehm par 5 lihdſ 6 rub. f. par puddu. Wezzu dſelſi pehrſ par 4 rub. f. birkawu.

Kad ar grahmatam lo grihb apſtelleht, tad teel luhgts, lai ittin riſtigi iſ - ſtahta, la waijaga un teel ſche apſohlihts, ta wiſſs tiſs us to ſmalſalo iſdarrihts.

### Wolmaré

irr weens ihpaſchums no diſhwodamam mahjam ar tur peederrigam zittam ehlaſm un dahr - ſeem pahrdohdams. Pirzeji dabbu klahtatas ſin - naſ pee G. Bleſſig lunga, Mahmulmuſſſchä pee Zehſim.

### Mihli draugi un paſiſtami!

ſchä es Zums ſinnamu daru, ta es taggad ſawu bohdi eſmu ceſſtehtſ paſchä ſilla gallä tai leelä ſalla mahjä, Belgawas Ahrihgä, tad eelſchä brauz, pa labbai rohtai.

Tad es nu Zuhs wiſſus luhſu, to, kaſ Zums waijadſigſ, mannä bohde pirkt. Dabbuſeet kap - piju, zuſſuru, ſihrupu, wiſſewiſſadas pehrwes täpat wezzas la jaunſs mohdes, ſilkes, ſahli, ſeepeſ par to paſchu malſu la paſchä Mihgä un ittin lehti, ſilkes par 13 rubl. muzzä, ſahli 6 rubl. 10 kap. par birkawu un tabaku 90 kap. par poſdu.

### Joh. Anſohn.

Priſchſ Olanbeeſchu gohwu un lohpu pulwerſ irr par lehtu malſu dabbujams pee

A. un W. Wetterich,  
pee Peſtera baſnizias.

Smulka farreete preeſſch ſahſahm, kriſtiſahm, behrehm un t. pr., irr iſihrejama leelä kalei - eelä Nr. 25 pee

J. G. Henning.

Zehſis. Aubes, pulku - krohnus, brodererſus preeſſchautus, krahgſ un laſſatus warr katru reiſi dabbuht pirkt pee

E. Brunner.

Oſſmann mahjä, laſerim blaſſam.

Täpat arri jaunſs meitas, kaſ ſtohlä grihb eet, teel ſchä uſnemtas kohteli un koſti un dabbu mahzibu ſewiſſſchu rohtu - darbä.

Mihgas - Belgawas dſelſes - zella podredſchiki Pfab un Karpuſchento darra Wiſſemmes un Kirtſemmes eedſiſhwotajem ſinnamu, ta winneem liſſel - un lauka - almenu waijaga preeſſch Olai ſtanizias, to preeſſch ſilteem, ſturſteneem un watneclu mahjam no Mihgas lihdſ Belgawas. Almeni ſchoſeem ſeemas zella jawebb un jatrauj us platiſchä. Tee eedſiſhwotajſ, laſ wehlaſſs almenus weſt, warr tohs ruddeni ſagahdaht un ſeemä tur weſt tur waijaga. Bil par almenneem malſahſ, to warr dabbuht ſinnahſ Mihgas un Belgawas dſelſes - zella tantori. Almenus arri pa kubit - aſſehm pirkt.

Daſchadi grunſtgabbali irr pahrdohdami pee leelaſs Aleſſander - eelaſ eelſchpuſſs wahrteem. Klahtalas ſin - naſ dabbuſſs leelä Aleſſander - eelä Nr. 27.

Us Katrihn - dambja, peena - eelä Nr. 1 irr ta mahja lihdſ ar ſakau - dahrſu pahrdohdama. Slai - bratas ſinnas iſbohſ turpat.

Bihrin - un Sitajſmuſſſchſ waldischana darra ſinnamu, ta wehl 7 Sitajſmuſſſchſ ſemneclu mahjas pee Peſterburgas leelzella, 50 werſtes no Mihgas, ar labbeem augligem lauteem un lab - bahm plawahm par mehremu zennu pahrdohdamaſ irr. Pirzeji lai pee leelungu Bihrinmuſſſchſa meldejaſſs.

Schneem un maſahm meitenehm no ſemnehm, kaſ piſſſehſtä ſtohlä eet, dohd weena labba un gohdiga ſamiltija kohteli un koſti. Kur ta ſami - lija irr, to warr dabbuht ſinnahſ Plates lunga driktu - nammä Mihgä pee Peſtera baſnizias.

Gluschi jaunſs damſſſſinawas (ſudmallas) ar diweem gangeem un ar maſchini no 12 ſirgu ſpehta, ar Maſſawas diſirru almenneem j arſchini plattumä lihdſ ar labdahm 1000 aſſihm ween - gabbala deſſinajamas malſas warr par ittin peenemmigu zennu us rentes dabbuht jeb pirkt. Schihs damſſſſinawas atrohdaſs Peſterburgas gubernija, Lugajſchſ aprintki, 40 werſtes no War - ſchawas dſelſu - zella. Lihdſ ar taſhm dſirnamahm tur arri weenu mahju ar ſemmi pahrdohd. Pehz malſas un zittahm notaiſſchanaſhm lai brauz pee ſchahda adreſſi:

Въ С. Петербургъ, Полковнику Конета - тину Павловичу Величковскому по загород - ному проспекту на углу Московской улицы въ домъ купца Соколова.

Swehtdeem tai 9tä Ottoberi vullſten 4 no rihta irr no Zohann Stuhram ais wezza lehgerplatſchä ſagta aiſjuhgtä kehwe. Kehwe irr gahſchſ ſarkana ar lauku peeri un 9 gabdus wezza; krehpeſ tat irr us labbo puſſi un us ſedullas weetas irr diwas maſas baſſas ſihmetſ. Peena wahgi tum - ſchi ſahli mahleti ar ahdas ſtrengem, ſrengu dſelſes irr ar muttarahm koſpä, paſſat aſſe irr bes plahzes, ſurwis wiejü; labbaſ muttarſ ſchetrkanigſ, kreſſais irr us wairak kantehm, paſſakrittenti augſti un teem irr 10 ſpeki. Kaſ ſcho ſagtu kehwi beerahbihts, kur to warr dab - buht, taſ dabbuſſs 10 rublu pateizibas algas pee Ernst Plates, pee Peſtera baſnizias.



**Rà Dikfa students fawu pirmo flimneeku ahrstejis.**

Toreis, kad Diks wehl par studenti bij, winsch dsihwoja kahdà kluffà eelà ohtrà tahschà. Sawu pihpi smehtedams winsch brangi mahzijahs par dakteri un dohmaja arweenu us tam, lustigu dsihwi kahdu-reis fewim sagahdaht.

Diks bij kahdas pahri deenas zittà pilssehtà, fur labs draugs daktera eksami taisija; kad nu drauga eksams jeb pahrlaufschana labbi isdewahs, tad muhsu Diks ittin lustigs mahjas pahrnahza. Mamma ees eedams Diks eeraudstija polizejas wihru, kam blakkam tas skrohders, wahrda Sziffors stahweja. Sziffora mahja bij Diks fewim kohrteli ihrejis.

„Kas notizzis, Sziffor?“ tà Diks brihnodamees prassija — to polizejas wihru redsedams.

„Gauschi slihta leeta pee mannim notikkuse, Dikfa kungs,“ tà masais skrohders atbildeja. „Manna mahja weens sweschs kungs peepeschi ahtrà nahwe nomirris.“

„Ja, un ar firds flimmibu,“ tà polizejas wihrs atbildeja un aisgahja.

„Rà tad tas irr nahzees?“ tà Diks kahrigs prassija, un luhdsja Szifforu, lai pastahstohht. Nu gahja abbi Dikfa istabà. Tè atnahkuseem Diks pamanija, tà masais skrohders gauschi drebbeja un bij gluschi bahls. Diks to mannidams, melleja sahles un par laimi atradda weenu puddeli rumas. Peelehja Szifforam weenu glahsi, ko schis isdsehra un sahla Dikfam stahstihht.

„Ja, tas tà notikka. To deen', kad Suh's aisbrauzahht, atnahza wakkara kahds swesch's kungs un melleja fewim kahdu kambari ihreht. Es fazziju, ka man irr, un tad gahjahm augschà, kambari apflattihht. Wianam ta istaba ar krehfleem, galdu un gultu patikka. Winsch man par to istabu aismafaja par wissu neddetu us preekschu. Tas sweschais liffahs sawa prahtà gluschi faruhdsis, un negribbeja dauds ne ko runnahht. Kad es prassiju: „Kur Suh's leetas?“ tad winsch manni breefmigi usflattidams ar rupju balfi usfleedsa: „Ja, tahs leetas, tahs rihtà man tiks atnestas.“ Nu es wianam prassiju, woi wianam wehl kas patihfams. „Nelas!“ winsch attal atbrehza un man liffahs, ka winna leelahs melnahs azzis degga, tà ohgles. Winsch wehl tà fazzija: „Gita prohjam, Suh's jau redseht, ka es gribbu gulleht.“ Nu winsch sawus dublainus jahbafus nowilla, liffahs gulleht, azzis aismeegdams. Ohtrà deenà es no winna nefo nedstrdeju. Kad jau tumseh mettahs, tad dohmaju: jastattahs, ko winsch darra. Peeclappeju kahdas trihs woi tshetras reises pee durwim, winsch nedfirdeja; tad gahju eekschà. Tur winsch gulleja, mihtais kungs, tà tà

es winnu gultohht atstahju, tit azzis nebij zeeti, bet wakkà; liffahs, ka winsch stattitohs us greesteem; gihmis wianam bij tit balts, tà sneegs un kad winnu aptaustiju, tad bij tit aufsts, tà almens.“

„Al, Dikfa-kungs, es nesinnu, tà es us eelas libds polizejai tikku; bet kad es arri simts gaddus dsihwotu, es schà mirrona isstattu ne-aismirstu. Polizejas sullainis ar dakteri atnahza; dakters nopubljahs, gribbedams winnu atdsihwinahht, bet nefa. Dakters beidsohht teiza, ka winsch effohht firds flimmibà mirris.“

„Sirds flimmibà?“ Diks dohmigs prassija.

„Ja, firds flimmibà; tà dakters teiza.“ To fazzidams skrohders attal us rumas puddeli ilgodamees luhfojahs.

Diks to fapratta; eelehja attal rumu glahse, skrohders nehma attal weenu labbu wilzeenu un stahstija tahlak:

„No ta mirrona papihreem polizejas sullainis dabbuja sinnahht, ka mirruschais effohht kahds kapteins, dabbuja arri sinnahht, fur winna feewa dsihwo un ka winsch, tas mirruschais, parradu deht daudsfreitizzis apfuhdschets. Polizejas sullainis to sinnu seewai aisnessa, un ta to dsirdeedama, tuhlin nogihba. Dabbuja arri sinnahht, ka tam kapteinam arri kahds tehwa brahlis effohht, kas to mirruscho ne-eeredsejis un winnu par drehbu-nerru un luppату turrejis.“

„Al tà! tehwa-brahli irr arween zeetsfirdigi,“ Diks fazzija. „Teem jau irr swehru dabba.“

„To es nesinnu,“ Sziffors atteiza. „Tas wezjais kungs atnahza ohtrà deenà pee mannis un gluschi gohdigi isrunnahjahs. Winsch man dewa labbu teesu naudas, ko behres istaisiht. Bet kad es wianam prassiju, kas libki pawaddih's un kad tee behreneeki fanahs, tad winsch noruhza: „Behreneeki! Tè newaijaga nelahdu behrineeku. Winsch nu arri to weenigu zilweku, kas winnu wehl mibleja, nonahwejis.“ Es dohmaju, ta buhs ta kapteina feewa, kas no sahpehm un firdessteem mirruse. Es nu eefahku par ta wezza zeetsfirdibu runnahht; winsch manni usfattija, it ka buhtu gribbejis manni apriht, un tad fazzija: „Gita Suh's behres, kad Sums patihht!“ Patam winsch aisgahja.

Masais skrohders nu apstahjahs, ka warretu apuhstees un sawu rumu isdsert. Diks apdohmajahs, ka wianam nu warrebuhht buhschoht isdohtees, ta mirruscha firdi dabbuht; to firdi winsch buhschoht fagreeft un redseht, kapeh' kapteins mirris. Winsch jau fenn deenahm ilgojahs, kahdu zilwela firdi dabhuht, tapeh' arri smeedamees Diks fazzija:

„Tas jau irr brihnum' brangi, ka tas sweschais tè irr mirris; al tà es par to preezajohs! — Kad buhs ta ismekleschana post mortem?“

„Kas? irr brijnum' brangi? Kas irr post mortem ismellefchana?“ tā firohders ar drebbedamu balfi praffija un flattijahs us rumas puddeli. Diks ar faweam preecem, ka weenreis dabbus zilweta firdi rohla, nemannija, kas Szifforam laisch.

„Nu ja, kad to mirroni ismellehs post mortem?“ Diks attal praffija.

„Al, nu fiunu... es dohmaju, kad to lihki usschkehrdih?“

„Kai Deews pasarg', Diffsa-kungs, labbat nemaj neschkehrdeet. Kad tahdas leetas appafsch manna pajumta notiftu, tad ta buhtu preefch mannis ta leelaka nelaima, kas man wirs semmes warr gad-ditees. Lihku apflattitais ar dakteri teiza, ka winnu warroht bes schkehrfchanas paglabbaht, un kad jel tee lihka wahgi rihta agri nahktu un winnu aisswestu, tad es attal tiftu pee meera.“ Tā firohders fazzija un flattijahs attal us rumas puffi. Diks to redseja un winnam kahdas dohmas galwā schah-wahs. Diks apnehmahs firohderi peedfirdiht un tad to lihki usschkehrst. Tuhlin nehma glahsi, eelehja lihdi ar runnu meega-sahles un Sziffors isdschra. Nebij ne diwidefmit minutes pagahjuschas, kad firohders jau eemigga.

Nu Diks nehma sawas greefchamahs leetas un gabja us to kambari, kur lihkis sahrkā gulleja, un atklahja to palagu, ar to mirrona gihmis apsegt's bij, swezzi us sahrka wahla uslidoams. Winsch nu gribbeja mirronam kruhtis usgreet, bet wehl bij sawā istabā kahbus waijabfigus naschus aismirfīs, tapehz gabja pehz teem, un steidsahs drihs atpaffat.

Bet tilko winsch mirrona kambara durwis atwehra, tad winnam tuhlin matti stahwu zehlahs un affins ahderes pawiffam safalla.

Lihkis bij uszehlees un sehdeja sahrkā, Diksu ar breefmgahm azzim uslubodams. Diks no leelahm bailehm pahnemts, eelleedsahs lohti flanni, un tad attritta kahdā krehflā. Tē winsch ilgu laiku tā peefeets un ahrprahtā buhdams sehdeja. Par kahdu brijtinu lihkis gruhti nopuhtahs un tad tritta sahrkā atpaffat. Nu Diks mannija, ka kapteins naw wis mirris, bet ka winnam ihpascha flimmiba uskrittufe, zaur to winsch tā mirrons isflattahs. Diks nu sahla publetees, to kapteini atdsihwinahht, uu winnam tas arri isdewahs, jo pehz kahda brijtina kapteins azzis atwehra un eesanzahs:

„Til pat manni nokehrusch!“

„Wehs jau to sinnam no kapteina papihreem, ka naudas leenetaji to dsennaja, tapehz winsch dohmaja, ka nu to nokehrusch.“

Diks dewa nu kapteinam drufku ruma, ka winsch drufzin pasmejhahs un tad us sahrku flattidamees eesanzahs:

„Tu schehligs Deews, kas tas par ehrmu? Kur tad es esmu? No Deewa puffes, palihdsat man no tahs lastes ahra tikt. Es redsu, manni gribbejuschi aprakt un Suh's mannu dsihwibu glahbuschi.“

Saunais darters nu palihdsaja kapteinam no sahrka iskahpt un gribbeja to west sawā kambari.

„Paga! Kur Suh's manni gribbeet west?“ tā kapteins praffija, „es nedrihstu rahditees! paglabbajeet manni pee sewis; arohzeet to sahrku un fakteet, ka es mirris un teeku aprakts. Lai neweens nedabbu sinnaht, ka es wehl dsihws; zittadi es Suh's lahdeschu par to, ka manni atdsihwinajahht. Kad zitti dabbu sinnaht, ka es dsihws, tad man uhdeni saws gals jamefle.“

„Lahbi, lahbi,“ Diks teiza, „paleezeet meera, es neweenam nefazziifchu, ka Suh's dsihwi effect. Man gan warr zaur tam flitti klahtees, bet es tal Suh's glahbschu.“

Dhtrā rihtā, kad jau gaisma ausa, Diks sawam kapteinam praffija, tā klahjotees.

„Man irr tā, it ka es buhtu no jauna peedfimis, bet wehders gaujschi tufsch leelahs,“ tā kapteins teiza. Nu turreja abbi brohfasti un kapteins nu bij gluschi weffels.

Tad abbi pahrdohmaja, ar to to sahrku pilbiht, jo nesseji buhtu mannijusch, ka weegls.

Dikfam bij ahtri padohms.

Pehz tam kapteins wehl isstahstija, ka winsch effoht leels krahpneeks un kahrfschu-spehletais, zaur tam winsch-seewu un behrnus nelaimē gruhdis, paradus taifijis, krahpis un sadfis. Kapteins gaujschi raudaja, kad dabbuja sinnaht, ka winna seewa no firdsehdam mirruse. Darters nomannija, ka winsch wehl naw gluschi samaitahs zilwets un zectumā winsch wehl flittaks paliftu, tapehz apnehmahs winnu glahbt. Kapteins swehreja, ka buhschoht atgreetees un par labbafu zilwetu tapt; buhschoht strahdahht, ka warretu sawus parradus aismahfahht.

Diks nu nehma tohs mirrona kaulus, kas winnam pee studeereschanas bij waijabfigi, un liffa sahrkā; kad wehl nebij deesgan smags, tad liffa appafschā grahmatah.

Darters liffa kapteinam nodsiht leelo bahrdju, ka to newarretu pasiht, un teem, kas praffija, teiza, ka tas kapteins effoht winna (daktera) raddineeks.

Nu atbrauja lihku-wahgi. Diks steidsahs us to kambari, kur sahrks stahweja. Darters Diks teiza, ka lihkis jau dikki fmirdoht un newaijagoht wais wahla walkā taifihht. Bet winsch gudrineeks bij tahdas pehz lihku-smalkas fmirdedamas sahles lihdi ar grahmatahm sahrkā eelizzis. Kad nu lihka-nesseji eenahja, tad wiffa istaba neganti fmirdeja, ka ne isturreht newarreja, tapehz ainsnagloja sahrku, bes ka buhtu paslattijuschees, un aisnessa. Sziffors bij weens weenigs behreneeks un noraudaja kahdas asfaras par Diffsa mirrona kaulaem un grahmatahm.

Diwi deenas pehz behrehm Diks pawaddija kapteini lihdi damfluggam, kas us Kaliforniju gabja. Winsch wehl schetrus gaddus dsihwoja un aismahfaja wiffus sawus parradus.

Kapteina meita jau taggad leela jumprawa, to Diffsa darters toreis pee sewis usnehma par sawu raddineezi.

## Par semmes = kophschanu.

Wifs dshws!

Dshws kshs, dshws putnis,  
atmens, smiltschu graubinsch;  
wifs dshws, un runna warreni;  
bet tewim waijag mahzitees pa  
graubisli, pa atmenisli un  
pa smiltisli, tad saprattisli.

### Ras irr semmes kophschana?

Lihds schim fainneefi semmi tà kophschu: —  
Pa preefschu nozirta meschus un fruhmus, islausfa  
zelmus, rakka grahmus, uswedda fuhbus, arra, ez-  
zeja un fehja. Tahda lihds schim pee mums semmes  
kophschana bijuse. Bet tas til irr semmes koph-  
schanas eefahkums. Taggad jau newarr wairs pee  
eefahkuma palitt. Ras abeze A bohkstabu pasihst,  
tam arri jamahzabs tas bohkstabs B un wehl zitti,  
zittad lassihst nemahzabs. Tà taggadeja semmes  
kophschana irr tas A bohkstabs. Ja gribbam us  
preefschu tilt, tad wehl smalkati par scho leetu ja-  
dohma. Mahzitt semmes kopheji falla tà: „Sem-  
mes kophschana pastahw eefsch tam, ka,

dabbas-spehkus prahgtigi bruhke un miurus tauupa.

Tas naw wis teefa, ka zilwels zaur sawu darbo-  
schanohs semmei jannu spehku un leelatu wehrtibu  
dohd, jo spehks un wehrtiba semmei irr no pasaules  
eefahkuma; til waijag sinnast, tà dabbas spehki un  
semmes wehrtiba bruhlejami.“ Tas gudrais Adams  
Smit, kas skunstigu rohkas darbu un muddigu strah-  
daschanu, tahda leela gohda zehla, winsch falla:  
„Ne zaur uszigtigu strahdaschanu ween warr naudü  
fakraht, jataupa arri; ko lihds weenas nebbetas  
fapelnita nauda, tad to weena deena ischlehsch?“  
Tauupitajam atverrahs trihs zeffi: winsch warr buht  
labs tauupitais, flits tauupitais un warr palitt par  
sibkstuli. Bet schohs trihs zeffus nemsim zittureif  
preefscha; taggad runnasim ihpafchi par semmes koph-  
schanu.

Zilwela leelais preeks wirs semmes tas, ka winsch  
tohs muhschigohs no Deewa radditus pasaules listu-  
mus saproht, sawu gribbu sawalda un tà eeritte, ka  
ta pee dabbas spehkeem un listumeem peepasse un  
tadeht tai pehz nahkamai zilweku ziltei par labbu  
nahk. Apstattisim tabs wezzabs walstibas. Kartago  
walsts wezzos laikos warreja Rohmeescheem fuhtht  
60 tuhstoschus puhrus labbibas, bes ka pascheem  
truhka, un taggad — ne paschi tai widdü newarr  
istitt. Liwijus isflawe Spahneeschu semmi, ka ta  
tur simtkahrtigus auglus neffohk, un desmita gaddu  
simteni, tad Mauri tur waldija, wehl bij augliga  
semme, un jau diwisimts gaddus wehlaki kahds stahstu  
rakstitalis schehlojabs, ka semme tur effohk ne-augliga  
palittuse; eedsihwotaji tur scho baltu deen' Inappi  
ween warr usturretees. Rà tas warr buht? Wezza  
Zuhdu semme Mohsus laikos tezeja „meddus un  
peens,“ bet kas taggad tur irr? Rà tas warr buht?  
Un wai schodeen awifes nelassam, ka labbiba wairs

negribb augt: bads zekahs. Zimm: Deewa soh-  
diba. Warr buht gan; bet tas schehligais un  
mihlais Deews pee tam wainig, tad zilweli sawus  
lautus tibfchi jeb nesinnabami isjuh un noplitte?

Rad meh's sawu semmes kophschanu salihdsinajam  
ar to semmes kophschanu wezzos laikos, tad naw  
nekahda starpiba. Tahda wihse eefsch tam arri ne-  
buh's ne kahda starpiba, ka meh's ar saweem pehz  
nahlameem tapat isnihkim, tà winni. Wezzos lai-  
kos Rohma wiffas pasaules labbumu aptehreja un  
tee meh'sli no tam gabja jubra. Taggad Angtu  
semme lihds ar wiffahm zittu semju pilsehtahm pa-  
fauls labbumu tehre un tee meh'sli, kas paleef, eet  
uppès un jubra. Jo semme jafuhdo, zittad ne-aug,  
to jau gandrihs it katris behrns stina. To arri  
jau Rohmeeschi un Greeki 400 gaddus preefsch  
Kristus sinnaja. Bet leekahs, ka wehl scho baltu  
deen to nesinn, ka tee wifs labbafee meh'sli — zil-  
wetu meh'sli, kas no graudeem zekahs, gabja un  
eet jubra til pat pee Rohmeescheem, tà pee Angteem.  
Kapehz tad Japanes walste semme ar ween augliga?  
Tur naw ne dauds ptawu, ne arri atrohdahs kahda  
lohpu kophschana, naw papuhwes un arri ne-eemedd  
no sweschahm semmehm meh'slus, un tatschu jau dauds  
tuhstoschus gaddus semme tur augliga un us-tur  
dauds wairak kauschu, ne tà pee mums. Tas tà  
nahlahs, ka Japaneeschi gan sawus pahrejus semmes  
auglus us pilsehtu wedd, bet tee meh'sli, kas no tam  
zekahs, nahk us semmehm atpallak. Tapehz tur ne  
ween semme augliga bijuse, bet paleef wehl arween  
augligata. Pee mums, tà jau minnehts, schee wiffu  
labbafee meh'sli eet uppès un jubra.

Gudrais Lihbig's falla:

„No Jubs no semmes nemmeet, tas Jums attal  
semmei atpallak jadohd bes tahdas atraufchanas.“

Bet tà meh's darram? Meh's sehjam linnus,  
kweeschus, rudsus, meeschus, ausas, sirnus un tà jo  
prohjam. No linneem mums til paleef spalli, no  
labbibas til salmi. Linni lihds ar sawahm sehllahm,  
labbiba un arri salmi un lohpu lauli eet us pil-  
sehtahm un sweschahm semmehm. Ras tad nahk  
atpallak? — Rà tà multisli warr prassihst, — nauda  
nahk atpallak. Labbi. Bet wai ar naudü warr  
lautus fuhdohk, un zil to irr, kas par naudü fewim  
meh'slus gabda un lautus fuhdo? Tè irr ta gudriba.  
Ar spafteem tu lautus fuhdo, spalli tewim aug's bes  
sehllahm un sehkeedrahm; ar salmeem tu fuhdo, salmi  
tewim aug's bes graudeem. Ras to wehl netizz, tas  
scho rudden pats skaidri redsehs, kahdi salmi bij, un  
zil graudu isnahks. Semme leekahs til weenada  
buht, ka tur ne warr atrast ne baltu, ne melnu, ne  
farkanu ne fillu un ne dseltenu, newarr atrast ne  
faldu, ne fahbu, ne ruhku; skatt, tà isaug jaulas,  
raibas un smarshigas pukkes, skatt, tà isaug ruhkas  
faldas un fahbas fahles! No tam warr noprast,  
ka semme pastahw no daschadahm sortehm un dak-  
tahm. Spallis naw sehkeedra un sehlla, salms naw

grauds; tad tu nu schkeedru un sehllu, kà arri graubu dallas zittur aiswebd un nedohd ne kahdà wihse semmei atpallat, kà lai tew graudi no sehllas aug, tad semme tahdu dalku truhst??

**Redseet, tahda irr muhsu semmes lohpschana.** — Kad Deems palihdsehs, tad us preefschu par semmes leetahm wehl gaischaki un smallaki isrunnasimees; warr buht, ka mums schinni leetà sapraschana atwehrsées un us preefschu ar semmes lohpschana labbat ees, tad wiffi lohpa pee pilnas btohdas ar brangu spekti un kahposteam preezasimees par labbeem gaddeem un labbeem laikeem.

### Saimneeziabas padohmi.

#### 1. Kà warr schurfas un pelles isdeldeht.

Schee garrsohbi seemà us laukeem mas to dabbu, tapehz nahf mahjās un darra leelu fshadi; tapehz ruddeni tas nebuhtu flitti, ja tahdus ar labbu maltiti ne-usnemtu. Preefsch tahdas maltites waijaga nemt fweeschu miltus un fajaukt ar drusku fweesta un turklaht peepillinahf weenu woi diwas pillites anifu eljes. No schahs mihllas jataifa lohrites un jaleef pektu woi schurku flasdōs. Garrsohbeem schi barriba gauschi patihohf, tadeht wiffi leenohf flasdōs.

#### 2. Kà warr swezzes leet, kas neteff un isflattahs kà waska swezzes.

Preefsch tam waijaga nemt 8 mahrzinas waska un 2 mahrzinas fshidru tauku; to waijaga iskaufehf un eeleet augstā schaurā traulā (fwetschu pormā). Nu waijag nemt tahs isleetas tauku swezzes un tahdas pahri reises eemehrzeht, kà pee fwetschu leeschanas darra, eelsch ta waska un tauku maishjuma. Tad tauku swezzes irr ar wasku pahwilltas. Nu swezzes ja-ustarr, lai fashst.

Kad nu tahdas swezzes aisdedfina, tad tas waskis, zeetaks un tahlal no ugguns buhdams, til drihs ne-iskubst un paleef kà zeeta malla ap taukeem, tadehl tee schkihst tauki newarr notezzeht. Tee pee waska peemaisiti tauki padarra, ka waskis pee taukeem peeferrahs un schahdas swezzes isflattahs, it kà buhtu no waska. Kad no waska un tauku maishjuma kas pahraf paleef, tad warr paglabbaht us zittu reisi.

#### 3. Kà waijag darriht, lai putra nesafshahst.

Saimneezehm gandrihs ikneddelas noteef, kà ehdens preefsch faines wahrihts, lihds ohtrai reisei fashahst, ka wairs newarr ehst. Kad nu suppa atleef, tad waijag tai traulā, fur dohma suppu lihds zittai reisei pagabbahf, til dauds kaufetu tauku usleef, ka wiffa suppes wirsa teef ar taukeem apklahta, tad nesafshahs. Bet tahs tauku garrosas newaijaga falauseht zaur maishchenu jeb zittad kà. Kad ta tauku garrosa teef falausta, tad atkal fshahst. Tahds pilbihts trauks jaturr kahdà wehšà weetā drehgnās smiltis. Kad traukam schauris wirfus, tad tauku gluschi mas waijaga.

#### 4. Kà warr sirga weffelas azzis pasihf.

Kad sirga azzis warr sawu gihmi kà speegeli redseht, tahdas azzis irr tahs labbakahs; kad sirgam no preefschas azzis flattahs un manna, ka azzis irr pasarkanas it kà winnas peerē degtu, tahdas azzis irr arri labbas.

#### 5. Kà warr labbas dehjejas wistas pasihf.

Wista eefahf jau daschu reis pirmā seemā pehz isperrefchanas deht; kad nu pirmā gaddā, fur wista deht eefahf, tahs sihmes, pee kam labbu wistu warr pasihf, eewehro, tad tahdas wistas warr 3 lihds 4 gaddus turreht, jo tai wezzumā wista wifswairal dehj. Labba wista dehj pa gaddu 70 lihds 80 paukus (ohlas), atgaddahs arri tahdas, kas lihds 120 ohlu dehj. Slikta wista dehj til 35 lihds 40 ohlas.

Sihmes irr diwejadas, pee kam warr labbu wistu pasihf; pirma sihme irr feshste un ta farkana bahsda jeb pohgas sem kalla. So tumfschi farkanas feshste un bahsda dehshanas laikā paleef, jo labbaka dehjeja ta irr; kad pee labbas dehjejas feshste un bahsda tumfschi farkanas mettahs, tad tahs ausu rippinas turpretti mettahs ar ween baltakas. Pee flittahm dehjejahm paleef feshste un bahsda dehjoht ar ween bahlakas un ausu rippinas netihri baltas, woi eedseltan rohshu-farkanas.

Ohtra sihme irr ta spalwu-flohta sem astes; jo leela schi flohta irr un us semmi karrajahs, jo labbaka dehjeja ta wista irr.

### Zsfluddinaschanas.

Strasou-eelā pee Dschā un dehla N. 05 par to wifshlehtato zennu pahrdohd tahdus trinolinus, to nemas newarr manniht un to tadehl wirspus zittahm drahnahm warr walloht.

Lai paschā eelā N. 8 pee puzmalereenes shwsubrabia pahrdohd jaunmohdes feewee-

schu zeppures, kas nemas naw us galwas leekamas, bet to fullainim waijag' no palalalas nest.

Lai zellā fur no Brassa lihds Wehrmannā dahrsam tai 29tā September gohdigam tihtheru luptscham pasuduse weena ajs, aishnaudees buhdams pats labbi neshun, woi tihreer to isknahbuschi, jeb woi

ta zellā iskrittuse. Kam buhtu laimejes to atrast, tas lai to nodohd pee 5ta werstes-stabba, fur tam par atraddeja algu ismaksahs 3 plifkohs pimberus.

Leepu-eelā N. 65 pee Kasaka par lehtu zennu pahrdohd schnapf, no ka weens pats lohrtelis us peezahm deenahm peeteef un festajā wehl pagirras deesgan leelas.